

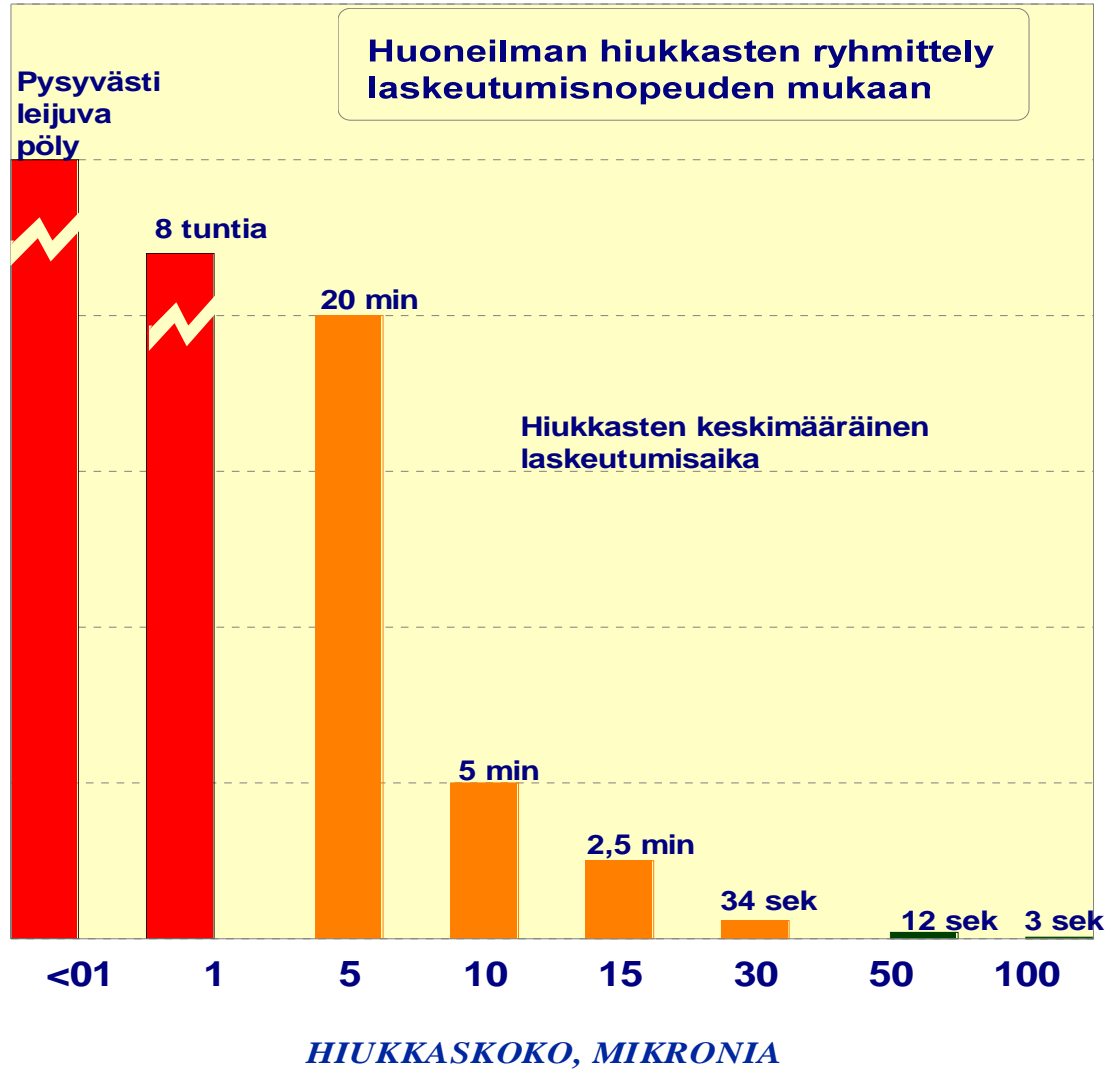

Arto Heino

Pölynhallinta ja työhygieeniset mittaukset

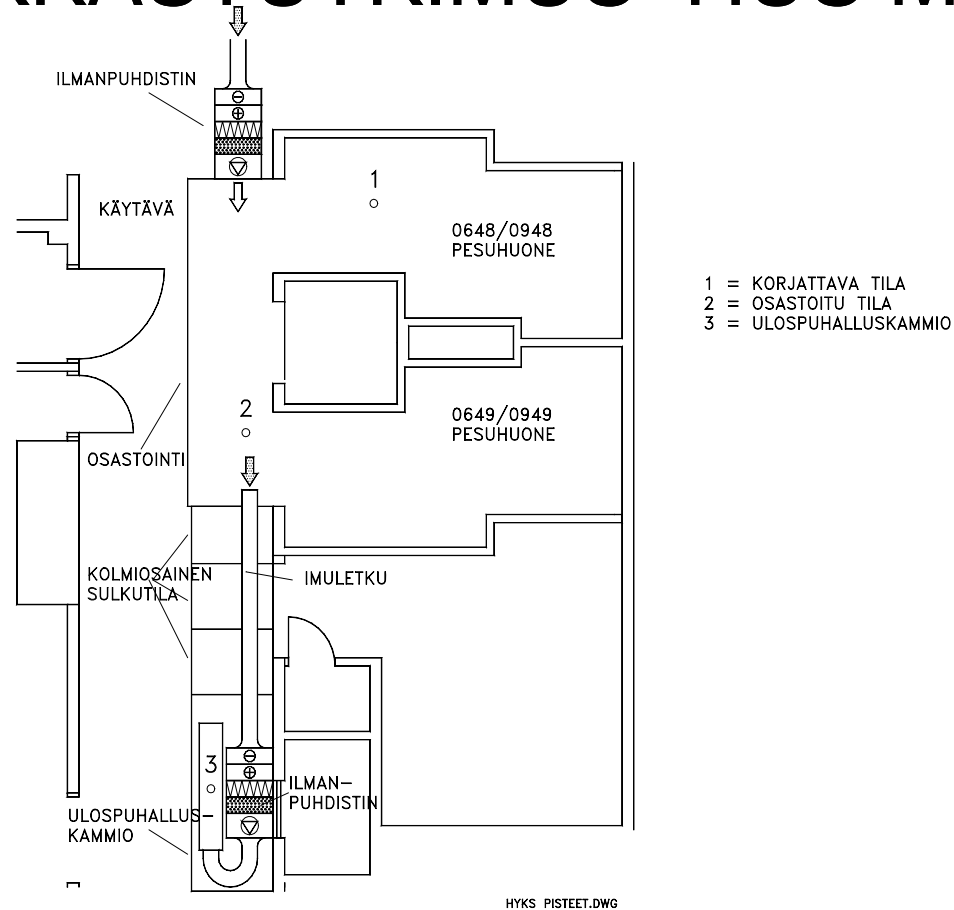
- Yleistä pölyistä
- VNA 205/2009 Rakennustyön turvallisuudesta
- Pölynhallinnan toteutustapoja
- Työhygieeniset mittaukset
- Yhteenvedo

RAKENNUSPÖLY				
	Betonipöly	Tiili- ja kivipöly	Puupöly	Eristekuitupöly
Altistavat työvaiheet	<ul style="list-style-type: none"> - hionta- ja tasoitetyöt - piikkaus - elementtiasennus - laikkaleikkaus - siivous 	<ul style="list-style-type: none"> - tiilien leikkaus /lohkominen - kivimateriaalin työstö - piikkaus - siivous 	<ul style="list-style-type: none"> - levyasennukset - sahaus, hionta - telineiden rakentam. - sisäpanelointi - kalusteasennus - parkettiasennus - listoitus, - siivous 	<ul style="list-style-type: none"> - eristeiden leikkaus, asennus - puhallusvillan levitys - eristystöiden jälkeiset työt - siivous
Altistuva työntekijäryhmä ¹⁾	<ul style="list-style-type: none"> - betonirakentaja - elementtityöntekijä - talonrakentaja - hionta- ja tasoitetyöntekijä 	<ul style="list-style-type: none"> - muurarit ja apumiehet - siivoojat 	<ul style="list-style-type: none"> - kirvesmiehet - parkettimiehet - kalusteasentajat - siivoojat 	<ul style="list-style-type: none"> - eristäjät - rakennusmies - siivoojat
Terveysvaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> - hengitystie- ja ihoärsytys - kvartsipöly: silikoosi, syöpävaara - sementin nikkeli- kromi- ja koboltti: allergia 		<ul style="list-style-type: none"> -hengitystieärsytys - herkistyminen - kovapuupöly: syöpävaara 	<ul style="list-style-type: none"> - hengitystie-, iho- ja silmä-ärsytys - nenän tukkoisuus - limakalvoärsytys
HTP _{8h} - arvo	Epäorgaaninen pöly 10 mg/m ³ Kvartsi 0,05 mg/m ³ (TTL)		Kovapuupöly 5 mg/m ³ ²⁾ Puupöly 1 mg/m ³	1 kuitu/cm ³ ³⁾
	¹⁾ Lisäksi työmaalla altistuvat muutkin kuin ko. työtä tekevät ²⁾ Ehdotus puupölyjen uudeksi HTP-arvoksi 2007 painokseen ³⁾ Ehdotus mineraalikulitujen HTP-arvoksi 2007 painokseen		Lähde: Kuopion Yliopisto, Rakennuspölylle altistumisen vaikutus uudisrakentamisessa 3/2009	

Terveydelle haitallinen tai vaarallinen hienopöly	Suuret hiukkaset	Näkyvä pöly
--	-------------------------	--------------------

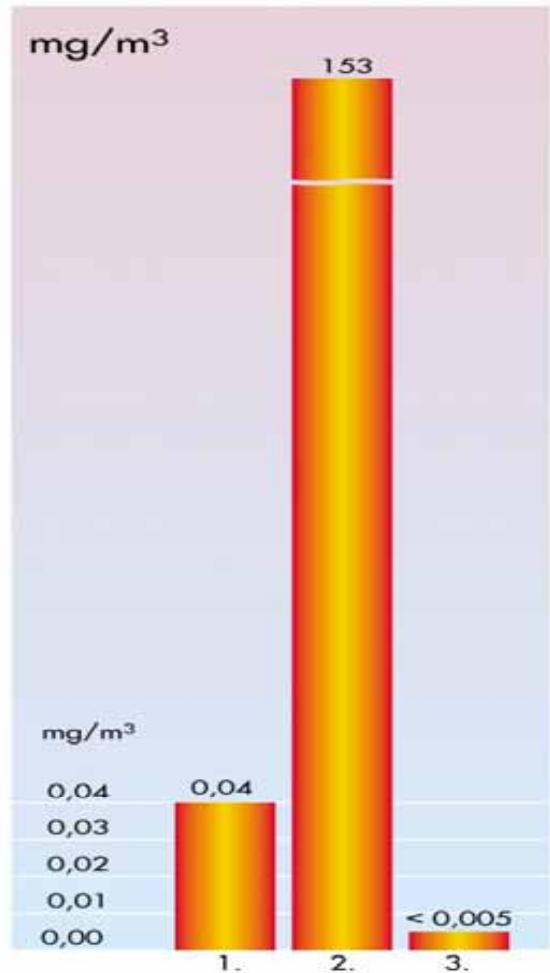
HIUKKASTUTKIMUS HUS MEILAHTI

Mittaukset

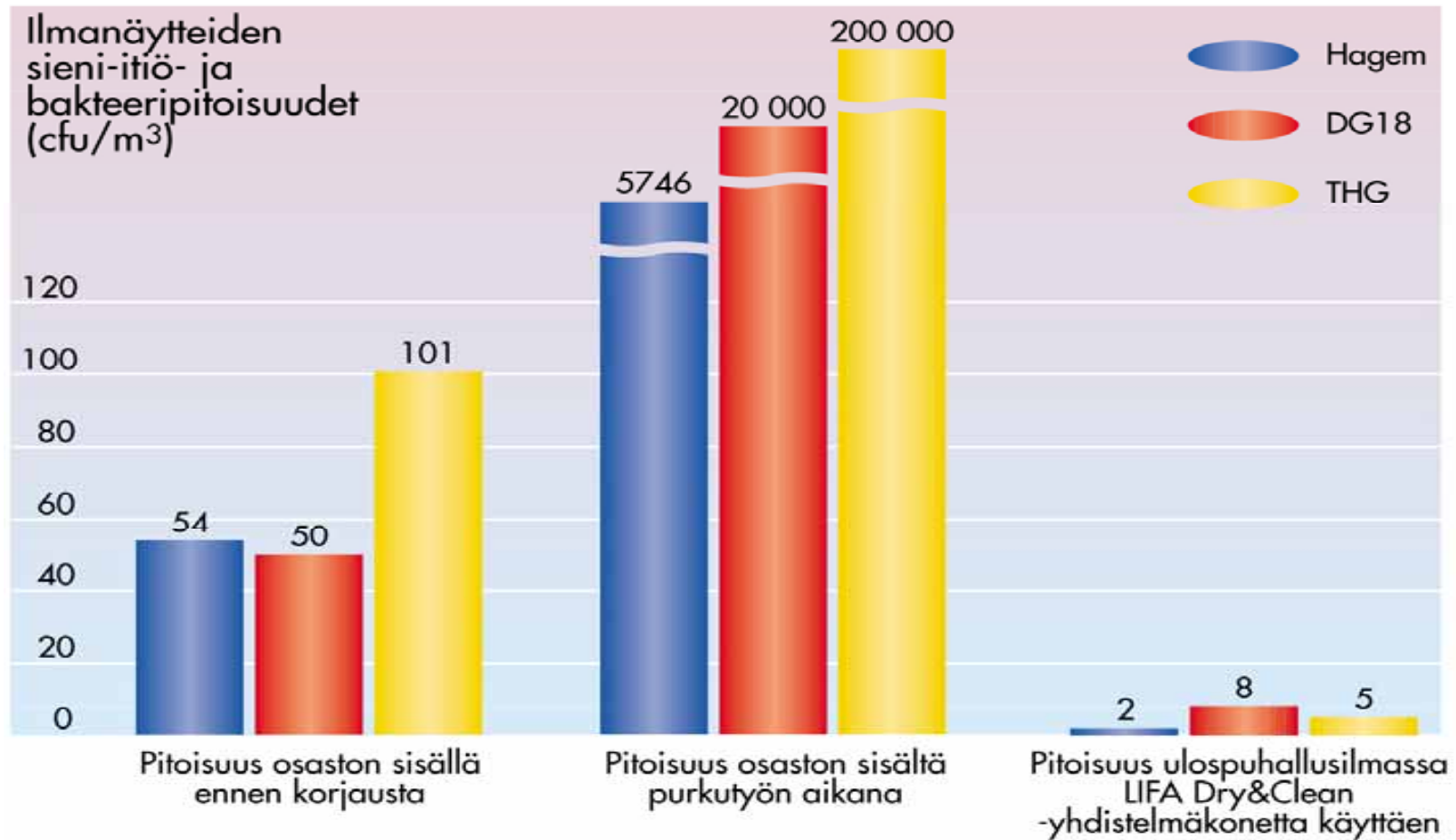
Ilman pölypitoisuus

Ilman pölypitoisuus

1. Pitoisuus ennen purkutyön aloittamista työosastossa.
2. Pitoisuus purkutyön aikana työosastossa.
3. LIFA Dry&Clean yhdistelmäkoneen puhdistaman ilman pölypitoisuus johdettaessa ilma pois työosastosta.

Mesofiiliset sienet ja bakteerit

VNA 205/2009 rakennustyön turvallisuudesta

10 §: Rakennustyön turvallisuussuunnittelu

- Päätoteuttajalta edellytettävät suunnitelmat:
  - Kohta 11: pölyn vähentäminen ja sen leviämisen estäminen
  - Kohta 12: Työhygieenisten mittausten menettelyt

VNA 205/2009 rakennustyön turvallisuudesta

11 §: Rakennustyömaa-alueen suunnittelu

- Päätoteuttajalta edellytettävät suunnitelmat:
  - Kohta 8: työmaan järjestys ja siisteys sekä pölyn torjuntaan ja hallintaan tarvittavien rakenteiden ja laitteiden sijoitus

Termistöä

- **Pölynhallinta=**
ratkaisuja pölyn määrän vähentämiseksi ja pölyn leviämisen estämiseksi
- **Korkeapaineinen kohdepoisto=**
työkalu tai laite kytketään soviteosa(i)lla pölynimuriin tai keskuspölynimuriin
- **Matalapaineinen kohdepoisto** = ilma imetään työkohteen välittömästä läheisyydestä alipaineistajan suodattimeen
- **Osastointi ja alipaineistus=** tila tehdään pölytiiviksi ja alipaineiseksi alipaineistajien avulla

Pölynhallinnan tavoitteita

1. Estää pölyn leviäminen ympäröiviin tiloihin
2. Vähentää pölylle altistumista työskentelyalueella
3. Estää laitteiden, esineiden, tekstiilien yms. pölyntyminen
4. Estää iv-järjestelmien pölyntyminen

Korkeapaineinen kohdepoisto

- Edut:
  - Tehokas menetelmä toimiessaan
  - Poistaa pölyn mahdollisimman aikaisessa vaiheessa
  - Edullinen vaihtoehto yksittäisiin pieniin töihin
- Haitat:
  - Ei sovellu kaikkiin töihin (esim. piikkaus, purkutyöt, eristys)
  - Häiriöaltis
  - Vaatii lähes aina lisälaitteen ja HEPA-suodattimella varustetun pölynimurin tai liittämisen keskus-pölynimuriin

Matalapaineinen kohdepoisto

- Edut:
  - Ei vaadi lisälaitetta käsityökaluun ja mahdollistaa nykyisten työkalujen laajemman käytön (leka, piikkauskone)
  - Pienentää pölyn määrää syntykohteen läheisyydestä
  - Edullinen vaihtoehto yksittäisiin pieniin töihin
- Haitat
  - Sieppausetäisyys on pieni ja laitetta on siirrettävä usein
  - Vaatii alipaineistajan sekä suodattimen päivittäisen tarkastamisen ja puhdistuksen

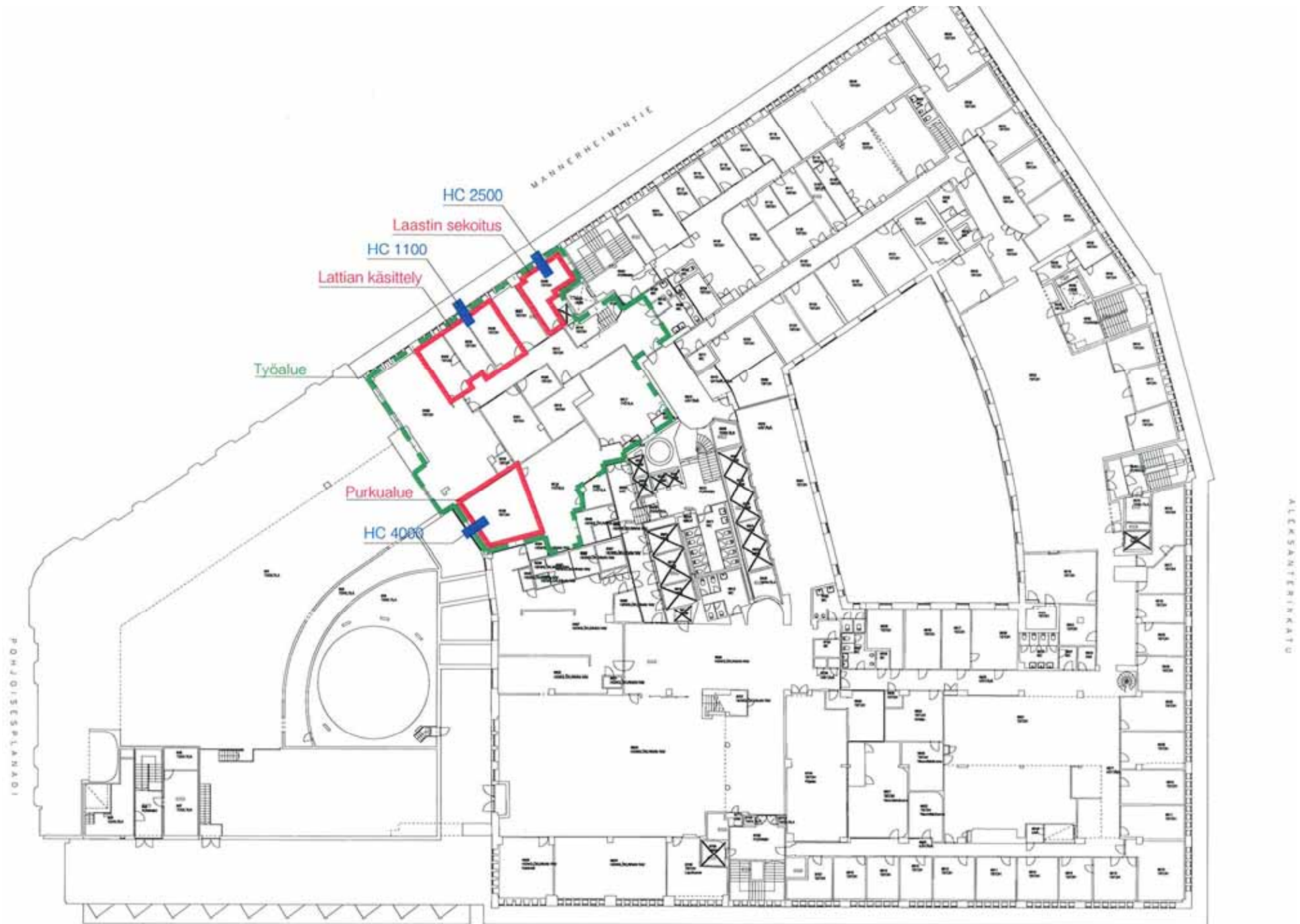
Osastointi ja alipaineistus

- Edut

- Varmin tapa estää pölyn leviäminen työalueen ulkopuolelle
- Poistaa pienhiukkasia rakennustyömaan ilmasta
- Rakennustyömaa voidaan jakaa epäpuhtausvyöhykkeisiin
- Soveltuu kaikkien ilman epäpuhtauksien hallintaan

- Haitat

- Vaatii alipaineistajan sekä suodattimen päivittäisen tarkastamisen ja puhdistuksen tarvittaessa
- Ei poista pölyä syntykohteen välittömästä läheisyydestä
- Suunnitelmia on yleensä päivitettävä sekä huomioitava talvirakentamisen vaikutukset

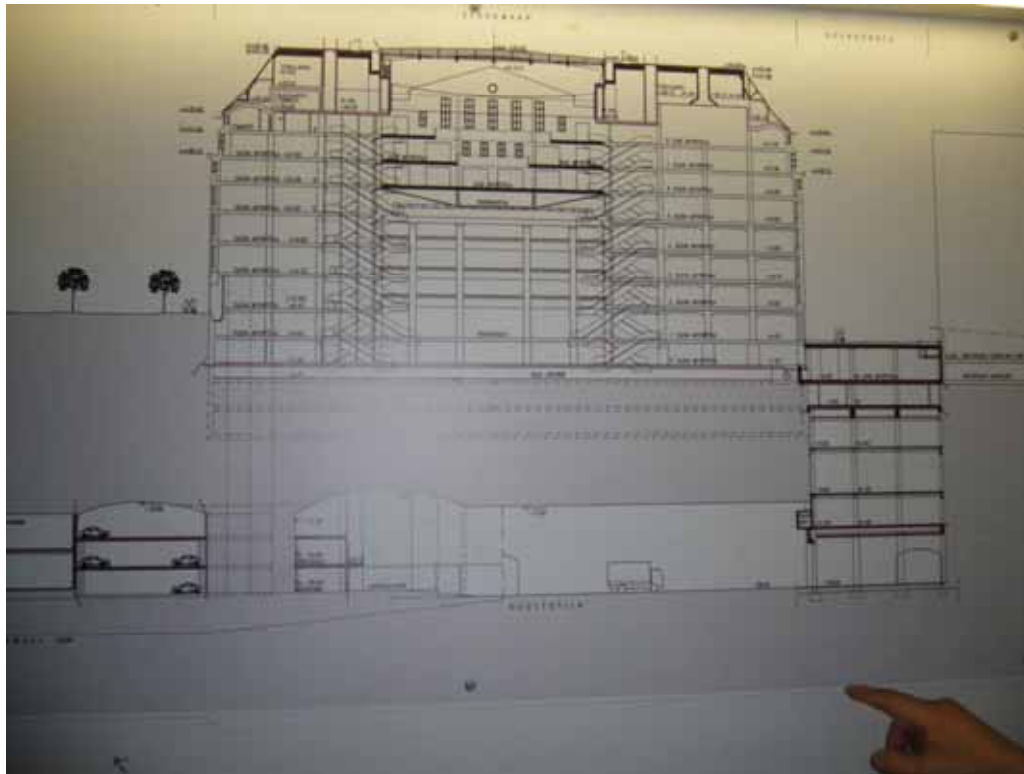
Pölynhallinnan suunnittelu

- Huomioidaan haitta-aineet
- Rakennuksen ilmavaihdon ja painesuhteiden selvittäminen
- Ilmavuotoreittien tukkiminen ympäröiviin tiloihin
- Työmenetelmien valinnat
- Osastoinnin rakenteet, suojaseinien sijainnit ja tilapäiset oviratkaisut
- Paloturvallisuus

Case: Stockmann kasvuprojekti

Pölynhallinnan keskeisin tavoite kohteessa on rakennuspölyn leviämisen estäminen

Työhygieenisten mittausten periaate

- Rakennuttaja antaa menettelyohjeet (turvallisuusasiakirjassa)
- Päätoteuttaja laatii suunnitelmat
- Työnantajat mittaavat

Työhygieeniset mittaukset

- Riskiarvio
  - Työmenetelmät
  - Käyttöturvatieotteet
  - Haitta-aineet
- Riskinarvion perusteella tehdään mittaussuunnitelma
  - mittavat epäpuhtaudet/ haitat
  - mittaustarve
  - mittausmenetelmät
  - mittausjaksot

Mittausten kriteerit

- Tuloksia verrata ohje/raja-arvoihin (HTP, sitovat raja-arvot) tai vertailutilan arvoihin
- Tulokset saatava mahdollisimman nopeasti
- Mittausjakso on edustava= (käytetään loggaavia mittalaitteita tai toistetaan mittaus riittävän usein)
- Käytetään suoraan osoittavia mittalaitteita aina kun se on mahdollista
- Mittaukset tukevat TR-mittausta
- Rakennustyömaan hyvin toteutettu pölynhallinta vähentää olennaisesti mittaustarvetta

Mitattavia suureita rakennustyömaalla

- Melu
- Tärinä
- Pöly
  - Epäorgaaninen pöly, puupöly, kovapuupöly
  - Orgaaninen pöly
  - Kvartsi alveolijae
  - Lasi/mineraalikuidut
- Haitta-aineet
  - Asbesti
  - PAH-yhdisteet
- Liuottimet
- Pakokaasujen päästöt
  - Hiilimonoksidi, hiilidioksidi
  - Typen oksidit

Arto Heino

Yhteenveto

- Onnistunut pölynhallinta vaatii useita erillisiä toimenpiteitä, joita yhteen sovittamalla pölyaltistuksia voidaan olennaisesti vähentää
- Suurin haaste on vallitsevien työtapojen muuttaminen sekä eri osapuolten sitouttaminen niihin
- Helpoiten hallittavissa oleva menetelmä on osastointi ja alipaineistus
- Työhygieenisten mittausten osalta käytäntö hakee muotoaan
- Rakennustyömaille tarvitaan ohje/raja-arvoja (PUTUSA-hanke)